

SLOVENSKÁ INŠPEKCIÁ ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
Inšpektorát životného prostredia Bratislava
Jeséniova 17, 831 01 Bratislava

Číslo: 5634/36/2020-27820/2020

Bratislava 28.08.2020



R O Z H O D N U T I E

Slovenská inšpekcia životného prostredia – Inšpektorát životného prostredia Bratislava, (ďalej len „Inšpekcia“) ako príslušný orgán štátnej správy vo veciach v oblasti prevencie a manažmentu introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov podľa § 7 ods. 1 písm. b) a § 9 písm. c) a písm. d) zákona č. 150/2019 Z. z. o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia inváznych nepôvodných druhov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 150/2019 Z. z.“), na základe vykonaného štátneho dozoru a záverov Protokolu o vykonaní štátneho dozoru č. 36/004/20-ID-P, č. konania: 4288/36/2020-5453/2020 zo dňa 19.02.2020, v súlade s ustanoveniami § 18 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“)

n a r i a d' u j e

účastníkovi konania:

Obec Vysoká pri Morave, Hlavná 196/102, 900 66 Vysoká pri Morave, IČO: 00305197

vykonat' opatrenia na nápravu podľa § 9 písm. d) v nadväznosti na § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. v tomto rozsahu:

Obec Vysoká pri Morave

1. Prijme trvalo účinné opatrenia na zamedzenie úniku alebo šírenia inváznych nepôvodných druhov rastlín na pozemkoch vo vlastníctve, v správe, alebo v užívaní obce.

Termín: do 31.12.2020

2. Upozorní vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na území obce na miesta výskytu inváznych nepôvodných druhov rastlín a na ich povinnosti, zverejnením informácie o miestach ich výskytu a zverejnením tohto rozhodnutia.

Termín: bezodkladne

3. Zverejní informáciu o miestach výskytu inváznych nepôvodných druhov rastlín na území obce a informačný leták Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky na svojom webovom sídle a aj iným spôsobom v mieste obvyklým.

Termín: bezodkladne

4. Raz mesačne skontroluje výskyt inváznych nepôvodných druhov rastlín verejne dostupný prostredníctvom webového sídla Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky a Enviropornálu.

Termín: trvale

5. V období od 1. apríla do 30. septembra raz mesačne vykoná vlastné zistenia výskytu inváznych nepôvodných druhov rastlín na území obce. Na základe týchto zistení upozorní vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu inváznych nepôvodných druhov rastlín a na ich povinnosti.

Termín: bezodkladne po uskutočnení zistenia

O d ô v o d n e n i e

Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky (ďalej len „ŠOP SR“) na svojom webovom sídle www.sopsr.sk dňa 01.10.2019 zverejnila informácie o miestach výskytu inváznych nepôvodných druhov prostredníctvom interaktívnej Mapy prioritných lokalít kde sa majú odstraňovať invázne druhy rastlín <http://maps.sopsr.sk/mapy/invazky/map.html> (Príloha č. 1) a informačné letáky, ktoré obsahujú informácie o konkrétnom inváznom druhu, jeho popis a zobrazenie a tiež informáciu o spôsobe jeho odstraňovania http://www.sopsr.sk/invazne-web/?page_id=15.

Podľa tejto mapy bol na území obce Vysoká pri Morave zaznamenaný výskyt inváznych rastlín *Solidago canadensis* a *Negundo aceroides*.

Dňa 19.02.2020 vykonala Slovenská inšpekcia životného prostredia, odbor inšpekcie biologickej bezpečnosti Inšpektorátu životného prostredia Bratislava štátny dozor v obci Vysoká pri Morave podľa zákona č. 150/2019 Z. z..

Štátnym dozorom bolo zistené, že obec Vysoká pri Morave výskyt inváznych druhov na území obce neriešila; výsledkom štátneho dozoru je Protokol o vykonaní štátneho dozoru č. 36/004/20/ID-P, č. konania: 4288/36/2020-5453/2020. Obec Vysoká pri Morave sa k zisteniam štátneho dozoru Inšpekcii vyjadrila listom č. 151/2020 zo dňa 26.02.2020, RZ č. 6953/2020. Inšpekcia zaslala obci Vysoká pri Morave odpoveď k stanovisku obce k vykonanému štátному dozoru v oznamení o skončení štátneho dozoru č. 4288/36/2020-9790/2020 zo dňa 25.03.2020. Zo strany obce neboli podané také námitky, ktoré by

preukázali nesprávnosť zistení štátneho dozoru a Inšpekcia dňa 25.03.2020 skončila štátny dozor oznámením č. 4288/36/2020-9790/2020.

Dňa 13.05.2020 bolo obci Vysoká pri Morave doručené oznámenie o začatí správneho konania o opatrení na nápravu, pretože

I.

Invázne druhy rastlín majú vlastnosti, ktoré vyžadujú celospoločenský systematický a koordinovaný postup ich odstraňovania a prevencie ich šírenia:

- majú rýchly vegetatívny rast juvenilných a reprodukčne dospelých jedincov,
- majú dlhé obdobie kvitnutia a tvorby plodov,
- formujú dominantné porasty v štádiu semenáčikov,
- majú schopnosť prežívať nepriaznivé obdobia (sucho, záplavy),
- sú odolné voči stresom,
- majú dobré reprodukčné vlastnosti (vegetatívne rozmnožovanie pomocou podzemkov, hľúz; generatívne – tvorba veľkého množstva semien, vysoká klíčivosť semien, klíčiace semená nemajú zvláštne nároky na prostredie),
- majú účinné mechanizmy rozširovania a
- sú schopné rásť na rôznych typoch stanovišť.

Súčasne, invázne druhy majú veľmi málo prirodzených nepriateľov (predátorov, parazitov, chorôb). Preto na ich odstránenie je potrebný cielený ľudský zásah. Rovnako je aj potrebné voliť také postupy v starostlivosti o životné prostredie, ktoré nepodporujú šírenie inváznych druhov. Rýchly nástup nepôvodných druhov a postupné získanie ich dominantného postavenia v rastlinnom spoločenstve je významnou mierou umožnený narušovaním povrchu pôdy (disturbancia). Disturbancia môže byť aj prirodzeného charakteru (erózia, záplavy, oheň a pod.), v súčasnosti však výrazne prevládajú antropogénne disturbancie ku ktorým napríklad patria úpravy tokov narušujúce pôvodné brehové porasty, používanie ľažkej mechanizácie pri výstavbe ciest, vytváraní cestných rigolov, priekop a pod..

Vzhľadom na to, že invázne druhy rastlín majú vďaka svojim vlastnostiam vysokú konkurenčnú schopnosť voči ostatným druhom rastlín a úspešne potláčajú ich rast a sú to nepôvodné druhy, často sú to taktiež druhy s prirodzeným alergickým potenciálom pre tunajších obyvateľov, je v záujme všetkých obyvateľov obce vykonať opatrenia proti šíreniu každého invázneho druhu, ktorého výskyt sa zistí na území obce, ale aj v jej blízkosti, pretože invázne druhy rastlín nepoznajú hranice územného členenia.

Pre odôvodnenie nákladov obce na „boj“ s inváznymi druhami uvádzame, že okrem zdravotných rizík a environmentálnych dosahov na prírodu, prináša šírenie inváznych druhov rastlín aj ekonomicke a hospodárske straty a následne zvýšené náklady na odstránenie dôsledkov ich šírenia. Príklady (aj) ekonomických dôsledkov:

- Poškodzovanie dlažieb, asfaltových povrchov ciest, ich obrubníkov a pod. prerastaním inváznymi rastlinami.
- Hustota porastov inváznych rastlín bráni vykonávať rôzne činnosti človeka (znemožňujú optimálny prístup verejnosti, napr. k brehom riek, do lesných porastov, na poľnohospodárske pozemky, na miesta oddychu, rekreácie a pod.).
- Na okrajoch ciest a železničných tratí znižujú prehľadnosť a nepriaznivo ovplyvňujú bezpečnosť premávkov.

II.

Počas správneho konania bola mapka o výskyte inváznych druhov rastlín <http://maps.sopsr.sk/mapy/invazne.php> aktualizovaná.

Podľa aktuálnych údajov o výskyte inváznych rastlín na zverejnenej interaktívnej mapke <http://maps.sopsr.sk/mapy/invazne.php> je na území obce Vysoká pri Morave zaznamenaný výskyt inváznych rastlín *Solidago canadensis*, *Solidago gigantea*, *Negundo aceroides* a *Asclepias syriaca* (Príloha č. 2).

Zlatobyl' obrovská (*Solidago gigantea*) a Zlatobyl' kanadská (*Solidago canadensis*)

Opis rastliny

Trváce statné, až 250 cm vysoké bylinky, s rozkonárenými podzemkami. Stredné byľové listy 10 – 15-krát dlhšie ako široké. Drobné zlatožlté kvety tvoria úbory s priemerom 3,8 – 8,5 mm, usporiadané v rozložitej metline. Kvítne od augusta do októbra. Plodom je nažka. Zlatobyl' obrovská (*Solidago gigantea*) má byľ pod zloženým súkvetím (metlinou úborov) holú; zlatobyl' kanadská (*Solidago canadensis*) chlpatú.

Spôsob rozmnôžovania:

Zlatobyl' obrovská aj zlatobyl' kanadská sa rozmnôžujú semenami (generatívne rozmnôžovanie), ktoré dozrievajú hned po odkvitnutí. Dobre klíčia aj za nepriaznivých podmienok. Rozmnôžujú sa aj vegetatívne pomocou podzemkov, ktoré sú dlhé a rýchlo sa rozrastajú.

Spôsoby rozširovania:

Semená sa rozširujú pomocou vetra; sú opatrené vencom dlhých chlpov, ktoré slúžia k tomuto účelu. Podzemky rozširuje voda (najmä pri záplavách). K rozširovaniu môže prispieť aj človek, ak zeminu, v ktorej sa nachádzajú semená alebo úlomky podzemkov, premiestní na iné stanovište.

Glejovka americká (*Asclepias syriaca*)

Opis rastliny

Jedovatá rastlina; trváca bylina so sivasto chlpatou byľou, zvyčajne len málo rozkonárenou alebo nerozkonárenou, ktorá pri poranení roní bielu šťavu. Rastlina dorastá až do výšky 2 metre. Má hrubý dužinatý plazivý podzemok, z ktorého vyrastajú nové biele. Listy sú protistojné, podlhovasto vajcovité, celistvo okrajové. Na vrchnej strane sú tmavozelené hladké, na spodnej strane husto sivasto chlpaté. Kvítne v júni až v júli voňavými ružovými kvetmi, ktoré sú sústredené do vrcholových okolíkov polguľovitého tvaru. Plody majú tvar podlhovasto vajcovitých mechúrikov, v ktorých sa vytvoria semená s dlhým bielym páperím.

Spôsob rozmnôžovania:

Rozmnôžuje sa generatívne (semenami), aj vegetatívne, podzemkom.

Spôsoby rozširovania:

Semená, ktoré sa tvoria v čase zrelosti v pukajúcich mechúrikoch, sú opatrené vencom dlhých chlpov, ktoré im zabezpečujú rozširovanie vetrom. Vietor je hlavným faktorom rozširovania druhu na veľké vzdialenosť (z jednej lokality na druhú). V rámci jednej lokality však prevláda skôr vegetatívne rozširovanie: materská rastlina vytvára na všetky strany veľmi dlhé plazivé podzemky, z ktorých vznikajú okolo materskej rastliny dcérské jedince a vytvára sa tak na lokalite časom bohatá populácia (často však ide len o polykormón, t. j. jeden jedinec, ktorý má viacero nadzemných býľ, tie sú však pod zemou navzájom spojené vetveným podzemkom). K rozširovaniu často prispieva aj človek, ak zeminu, v ktorej sa nachádzajú

semená alebo úlomky podzemkov, premiestni na iné stanovište. Druh sa niekedy aj zámerne vysádza ako okrasná rastlina a okolo takýchto jedincov potom vznikajú dcérské rastliny.

Javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*)

Opis rastlinky

Drevina s hladkou sivohnedou kôrou, ktorá dosahuje výšku do 20 metrov. Korunu má rozložitú, pekne tvarovanú. Listy vyrastajú na konároch protistojne, sú nepárno perovité, s 3 až 7 tvarovo rozdielnymi lístkami. Žltozelené kvety vyrastajú na jar (v apríli až máji) zároveň s listami. Samičie kvety sú v chocholíkoch, visiacich na dlhých stopkách z konára. Samičie kvety sú usporiadane v dlhostopkatých strapcoch. Plodom je krídlatá dvojnažka.

Spôsob rozmnожovania:

Rozmnožuje sa generatívne aj vegetatívne.

Spôsoby rozširovania:

Negundo aceroides tvorí množstvo semien, ktoré sú vetrom roznášané na veľké vzdialenosť a má aj silnú koreňovú výmladnosť, ktorá umožňuje postupné šírenie druhu vytvorením nových jedincov z výhonkov koreňov v okolí pôvodného stromu.

III.

Pred realizáciou opatrení spojených s potláčaním výskytu, alebo odstraňovaním (eradicáciou) invázneho druhu je vždy nevyhnutné dopredu zistiť nasledujúce skutočnosti:

- vlastnícke vzťahy konkrétnej lokality, prípadne správcu lokality,
- či sa v lokalite nachádzajú chránené časti, ktoré sú uvedené v Štátom zozname osobitne chránených častí prírody a krajiny ako NPR Horný les, NPR Dolný les, CHKO Záhorie, alebo patria medzi územia európskej sústavy chránených území Natura 2000, ako ÚEV Bencov mlyn, ÚEV Devínske jazero, ÚEV Horný les, ÚEV Mokrý les, ÚEV Morava, ÚEV Rozporec a ÚEV Šmolzie, alebo medzi chránené vtácie územia ako Záhorské Pomoravie, alebo medzi Ramsarské lokality ako Moravské luhy,
- prírodné charakteristiky konkrétnej lokality - členitosť terénu, prístupové cesty, typ pozemku – najmä jeho situovanie na lesnom alebo polnohospodárskom pozemku, v prípade chránených území – stupeň ochrany, spôsob využívania pozemku v minulosti i v súčasnosti,
- rozšírenie druhu na lokalite tzn. plošný rozsah územia, na ktorom sa odstraňovanie bude uskutočňovať,
- početnosť, t.j. či je výskyt druhu/ov jednotlivý, skupinový, masový, plošná monokultúra a pod.. Pri pojedinelom výskyti je potrebné zistiť ohnisko odkiaľ sa druh (druhy) do územia šíria,
- biologické vlastnosti druhov uvažovaných na likvidáciu a ich ekologické nároky,
- spôsob rozmnожovania,
- riziká prichádzajúce do úvahy pri ničení - zdravotná bezpečnosť, blízkosť vodných biotopov, prítomnosť ďalších osobitne chránených alebo ohrozených druhov rastlín a živočíchov a biotopov,
- spôsob realizácie a odbornosť dodávateľa vykonávaných opatrení,
- časovú a hierarchickú postupnosť plánovaných opatrení.

IV.

Odstránenie inváznych nepôvodných druhov rastlín sa musí uskutočniť v súlade s vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z., ktorou sa ustanovujú podmienky a spôsoby odstraňovania inváznych nepôvodných druhov.

Vo všeobecnosti je pri odstraňovaní inváznych rastlín potrebné brať do úvahy aký majú spôsob rozmnôžovania a do akej biologickej skupiny patria, početnosť na lokalite, charakter a situovanie stanovišťa, ohrozenosť a veľkosť lokality, fázu rastu rastliny a ďalšie biologické vlastnosti druhu. Je potrebné ich odstraňovať hned' v počiatokom štádiu ich výskytu na lokalite, keď je ich odstraňovanie najefektívnejšie. Pri druhoch rozmnôžujúcich sa aj generatívnym spôsobom je potrebné zrealizovať zásah pred alebo v čase kvitnutia druhu, zásadne pred začiatkom tvorby semien.

Spôsoby odstraňovania *Solidago gigantea* a *Solidago canadensis* sú vykopávanie, vytrhávanie, aplikácia horúcej pary, kosenie a mulčovanie, pastva, orba, chemický spôsob alebo kombinovaný spôsob odstraňovania.

Spôsoby odstraňovania *Asclepias syriaca* sú vykopávanie, aplikácia horúcej pary, kosenie a mulčovanie, pastva, orba, chemický spôsob alebo kombinovaný spôsob odstraňovania. Glejovky sú pri poranení silno mliečiace a sú jedovaté. Ich obsah preto nesmie prísť do styku so sliznicami, najmä očami! Mlieko z rastliny môže vyvolať kožné podráždenia. Peľ glejoviek však nie je alergénny.

Spôsoby odstraňovania *Negundo aceroides* sú vykopávanie, vytrhávanie a chemický spôsob odstraňovania. Pri tomto druhu nestačí len mechanické odstraňovanie, je potrebná aj následná aplikácia herbicídneho prípravku na odstraňovanie rastlín.

Konkrétné metódy odstraňovania inváznych druhov zistených na území obce:

Kosenie a mulčovanie porastov je spôsob odstraňovania, ktorý ak sa použije, tak treba uskutočňovať v 14 dňových intervaloch po celú dobu vegetačnej doby. Rastliny tak nestacia vytvoriť dostatok zásobných látok a postupne slabnú. Zásah je nutné uskutočňovať každoročne, kým sa objavujú nové výhonky a opakovane počas sezóny. Porast je potrebné pokosiť alebo pomulčovať pred kvitnutím rastlín.

Na malých plochách s ojedinelým výskytom inváznej rastliny (napr. v okrasných záhradách) sa odporúča uskutočniť **vykopávanie a vytrhávanie**.

Vykopávanie je vhodné realizovať v čase, keď je pôda primerane vlhká a rastliny sa ľahko vyberajú. Pri vegetatívne sa rozmnôžujúcich druhoch je potrebné výkop realizovať tak, že v pôde nezostanú zvyšky koreňov, z ktorých je rastlina schopná regenerovať. Pri vykopávaní *Asclepias syriaca* je potrebné odstrániť z pôdy celý podzemok, aby z ponechaného zvyšku rastlina opäť nevyrástla. Všeobecne, pri vegetatívne sa rozmnôžujúcich druhoch je vhodné tento spôsob realizovať rýlovacími vidlami, pretože použitím rýľa, lopaty alebo motyky sa zvyšuje riziko odrezania častí koreňov vedúce k obnoveniu rastu. Pri semenáčikoch vegetatívne sa rozmnôžujúcich druhov je potrebné tento spôsob realizovať čo najskôr po zistení výskytu, pre predchádzanie rozrastaniu koreňového systému a uľahčenie vykopávania. Pri starších jedincoch vegetatívne sa rozmnôžujúcich druhov je potrebné tento spôsob

realizovať v období od začiatku kvitnutia až do plného kvitnutia, kedy by regenerácia z náhodne ponechaných častí koreňov mala byť najslabšia. Pri generatívne sa rozmnožujúcich druchoch je potrebné tento spôsob realizovať pred alebo v čase kvitnutia, zásadne pred začiatkom tvorby semien. Pri druchoch v okolí vodných tokov alebo druchoch rastúcich priamo v nich je potrebné vyberať jednotlivé rastliny zo substrátu tak, že nedôjde k odlomeniu ich častí, ktoré sú schopné regenerovať a zakoreníť.

Vytrhávanie, je vhodné na odstraňovanie semenáčkov rastlín a mladých rastlín, a rovnako ako pri vykopávaní, najvhodnejšie v čase, keď je pôda primerane vlhká, keď sa rastliny ľahko vyberajú. Pri vegetatívne sa rozmnožujúcich druchoch je rovnako ako pri vykopávaní potrebné vytrhávanie vykonať tak, že v pôde nezostanú zvyšky koreňov, z ktorých je rastlina schopná regenerovať.

Orba sa môže využiť v tých prípadoch, ak sa invázne druhy vyskytujú na plochách s trvalým trávnym porastom alebo na opusteniskách, kde sa plocha plánuje využiť iným spôsobom či v inej kultúre (napr. premena na ornú pôdu a pod.). Ak sa využije na poľnohospodársky využívaných stanovištiach, porast je potrebné poorať v období pred kvitnutím a po orbe je nevyhnutné osiať plochu konkurenčne silnejšími druhami, ako ozimná raž alebo jačmeň jarný. Orbu sa súbežne ničia semenáčiky, mladé i dospelé jedince rastlín. Po orbe sa vyžaduje odstrániť podzemné orgány rastlín (aspoň tie, ktoré ostali v blízkosti povrchu) a následne je nutné osiať plochu konkurenčne silnejšími druhami. Napríklad, ak sa zásah vykonal na ornej pôde, je možné použiť ako osivo ozimné druhy obilovín. Tento spôsob je možné tiež využiť na úpravu opustenísk a nevyužívaných plôch v intravilánoch, ale i extravilánoch obce, na tzv. polných, lúčnych alebo mestských úhoroch. Upozornenie: Pri zemných práciach spojených s presunom zeminy nesmie dochádzať k narušeniu podzemných častí rastlín a ku ich transportu na nové lokality.

Aplikácia horúcej pary - ošetrenie porastov prístrojom na aplikáciu horúcej pary sa realizuje v období pred kvitnutím druhu, v prípade *Solidago gigantea* aj *Solidago canadensis* je potrebná aplikácia viackrát ročne ako alternatíva kosenia.

Pastva ovcam alebo hovädzím dobytkom je vhodná na lokalitách s hromadným výskytom druhov vo vegetatívnej fáze. Pastva rastliny úplne nezničí, len potlačí ich rast. Pastva však má svoje opodstatnenie, pretože aspoň čiastočne sa ňou znižuje hustota výskytu inváznych druhov. Pomocou tej sa znižuje najmä celková vitalita jedincov, obmedzuje reprodukcia, čo v konečnom dôsledku vedie k zníženiu početnosti jedincov. Pri pastve sa udupávaním môžu poškodiť aj koreňové krčky, čo má v konečnom dôsledku negatívny dopad na celé rastliny.

Výrub - výrub drevín je potrebné vykonávať spravidla mimo vegetačného obdobia od 1. októbra do 31. marca s prihliadnutím na hniezdne obdobie vtákov. Odstraňovanie inváznych nepôvodných drevín druhu javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*), ktoré nie sú zdrojom semien a sú súčasťou výsadieb verejnej zelene v zastavanom území obce, je možné realizovať postupne, v súlade so schváleným programom starostlivosti o dreviny. Jedince ktoré sú zdrojom semien, musia byť odstránené bezodkladne.

Výrub *Negundo aceroides* sa odporúča kombinovať s chemickým spôsobom odstraňovania. Na potlačenie následného zmladenia zo spiacich púčikov sa aplikuje na čerstvú reznú ranu náter koncentrovaného herbicídu alebo riedeného maximálne v pomere 1:1. Herbicíd sa musí

hned' natrieť na reznú plochu. Z hľadiska predchádzania tvorbe koreňových a pňových výmladkov je vhodnejšie použiť chemickú likvidáciu - vpich koncentrovaného prípravku do ich stoniek. V prípade vzrastlého stromu sa herbicídny prostriedok aplikuje priamo do kmeňa stojaceho stromu tak, že sa šikmo dole do kmeňa vyvŕta dierka, do ktorej sa vstrekne herbicíd alebo sa urobí šikmý zásek sekerkou a herbicíd sa strekne do záseku (injekčná metóda).

Pri injekčnej metóde sa teda aplikuje koncentrovaný herbicíd priamo do navŕtaných otvorov alebo zásekov do stonky alebo kmeňa stojaceho stromu, bez jeho likvidácie. Herbicíd sa dávkuje v množstve 2 ml koncentrovaného herbicídu na jeden navŕtaný otvor alebo zásek. Počet navŕtaných otvorov alebo zásekov je závislý od hrúbky kmeňa – 1 navŕtaný otvor/zásek na každých 7,5 cm obvodu. Záseky a navŕtané otvory je potrebné urobiť pravidelne po celom obvode kmeňa. (Šikmým smerom dole sa do kmeňa vyvŕta dierka, alebo sa urobí šikmý zásek sekerkou, do ktorého sa vstrekne 2 ml koncentrovaného herbicídu.) Termín aplikácie je v čase vegetácie, kym sú rastliny olistené, za suchého počasia, kedy sa herbicíd po aplikácii rýchlo vstrebáva do dreva. Likvidované jedince sa odstraňujú až po úplnom odumretí, zvyčajne po dvoch rokoch od aplikácie na predchádzanie koreňovej výmladnosti predčasnému odstráneniu nadzemnej biomasy. Je však nevyhnutné drevinu kontrolovať a primerane odlažovať korunu orezom časti konárov alebo odrezaním kmeňa, pri dodržaní bezpečnostných predpisov. Pri možnom ohrození zdravia alebo života človeka, alebo reálnej hrozby vzniku škody na majetku vplyvom pádu suchých konárov alebo kmeňov ešte neodumretých jedincov je nevyhnutný bezodkladný výrub dreviny. Následne je nevyhnutné vykonať zásahy injekčnou metódou do koreňových výmladkov.

Ak nie je možné zabezpečiť dôsledné mechanické odstraňovanie, je potrebné kombinovať ho s chemickým spôsobom likvidácie, postupom podľa návodu výrobcu. **Okrem návodu výrobcu je potrebné vždy dodržiavať nasladujúce zásady:**

1. Vždy je potrebné rešpektovať bezpečnostné hľadiská, pretože pri nesprávnej aplikácii môžu niektoré z chemických prípravkov nepriaznivo vplývať na okolitú vegetáciu a na niektoré ďalšie zložky životného prostredia a tiež môžu ohroziť aj zdravie osoby, ktorá aplikáciu vykonáva.
2. Postrek sa nesmie použiť na osobitne chránené druhy a biotopy.
3. Postrek sa nesmie vykonávať na silne zaprášené rastliny (nie po dlhom období sucha).
4. V deň postreku nesmie pršať, ani sa schýľovať k dažďu, a to ani podľa predpovede počasia, ktorú na svojom webovom sídle www.shmu.sk zverejňuje Slovenský hydrometeorologický ústav, pretože po aplikácii herbicídu nesmie dôjsť k jeho zmytiu výrobcom predpísaný čas.
5. Je potrebné dbať, aby počas postrekovania fúkal mierny vietor, pretože pri absolútном bezvetri môžu koncentrované výparы negatívne vplývať aj na okolitú vegetáciu.
6. Po aplikácii na pasienkoch a lúkach musí byť dodržaná ochranná lehota 21 dní, kedy sa nesmie porast využívať.

Zásah je potrebné opakovať minimálne nasledujúci rok (podľa zostarnutia porastu a mohutnosti koreňového systému). Pri práci s herbicídom je potrebné dodržiavať zásady pre prácu s jedmi a nepoužívať ho v blízkosti vodného zdroja. Pred postrekom je vhodné odstrániť staré odumreté byle z minulého roka (použitím krovinorezu). Najúčinnejšie obdobie použitia herbicídu je začiatok vegetačného obdobia, keď sú dostatočne rozvinuté listy a rastliny nie sú veľmi vysoké; druhú aplikáciu urobiť v čase, keď rastliny dosahujú výšku približne 20 cm, ak je vyššia, praktická aplikácia je už náročná. V prípade, že poveternostné podmienky nedovoľujú postrek pred dorostením do výšky 1 – 1,5 m, možno rastliny pokosiť

tesne nad zemou krovinorezom. Približne po 7 týždňoch možno potom aplikovať herbicíd. Väčšina vyrábaných chemických postrekov zasahuje celé rastliny vrátane koreňového systému (chemický prostriedok sa dostane cievnymi zväzkami až do koreňa rastliny), nepôsobí však na pôdnú zásobu semien.

Upozornenie ku chemickému a kombinovanému spôsobu odstraňovania:

Pri chemickom aj kombinovanom spôsobe odstraňovania sa musia dodržať ustanovenia zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky č. 488/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zásadách a opatreniach na ochranu zdravia ľudí, zdrojov pitnej vody, včiel, zveri, vodných a iných necieľových organizmov, životného prostredia a osobitných oblastí pri používaní prípravkov na ochranu rastlín a ustanovenia zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinom znení.

V.

Spôsoby nakladania s biomasou z inváznych nepôvodných druhov rastlín

1. Kompostovanie

Kompostujú sa sterilné rastliny alebo ich časti, ktoré ešte nevytvárajú semená ani plody. Druhy rodu zlatobyl' sice môžu byť pokosené v čase kvitnutia, ale po pokosení vytvoria na usýchajúcich rastlinách plody a keď sa tieto dajú na kompost, opäť z nich môžu vyrásť dcérske rastliny; alebo semená z kompostu odfúkne vietor.

2. Spálenie

Ak rastliny už tvoria semená alebo plody, je potrebné ich najprv vysušiť takým spôsobom, že nemôže dôjsť k rozšíreniu ich semien alebo plodov do okolia a následne vysušené rastliny spálíť v súlade so zákonom č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov. Zdôrazňujeme však, že, ak rastliny vytvorili semená, životoschopné semená na nich zostanú aj po vysušení rastlín. Pri zlatobyliach sa semená tvoria z odkvitajúcich kvetov práve (aj) počas sušenia.

3. Štiepkovanie

Štiepku je možné využiť na mulč (ak nie sú zo štiepkované jedince drevín so semenami).

4. Skrmovanie

Pokosenú biomasu z inváznych nepôvodných druhov rastlín je z hľadiska ich invázneho charakteru možné využiť aj na skŕmenie hospodárskymi druhami zvierat, ich stráviteľnosť je však na posúdení príslušných chovateľov zvierat.

5. Surovina na výrobu biopaliva

podľa zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v aktuálnom znení.

VI.

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 150/2019 Z. z. obec pri výkone samosprávy upozorňuje vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov na miesta výskytu inváznych nepôvodných druhov a na ich povinnosti podľa § 3 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z.. Podľa tohto ustanovenia ŠOP SR predkladá obci elektronicky informáciu o miestach výskytu inváznych nepôvodných druhov a informačný leták, ktorý obsahuje informáciu o inváznom druhu, vrátane jeho popisu a zobrazenia, a informáciu o spôsobe jeho odstraňovania. Obec môže upozorňovať vlastníkov,

správcov a užívateľov na miesta výskytu inváznych nepôvodných druhov a na ich povinnosti aj na základe vlastného zistenia.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 150/2019 Z. z. každý, kto vykonáva činnosť, v súvislosti s ktorou môže dôjsť k úniku inváznych nepôvodných druhov uvedených v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie do životného prostredia alebo šíreniu týchto inváznych nepôvodných druhov v životnom prostredí, je povinný prijať opatrenia na zamedzenie takého úniku alebo šírenia.

Štátnej ochrane prírody zverejňuje predpísaným spôsobom v súlade so zákonom č. 305/2013 Z. z. o e-Governmente a zákonom č. 3/2010 Z. z. o národnej infraštruktúre pre priestorové informácie na svojom webovom sídle www.sopsr.sk a tým aj predkladá každej obci elektronicky informáciu o miestach výskytu inváznych nepôvodných druhov <http://maps.sopsr.sk/mapy/invazne.php> a informačný leták, ktorý obsahuje informáciu o inváznom druhu, vrátane jeho popisu a zobrazenia, a informáciu o spôsobe jeho odstraňovania http://www.sopsr.sk/invazne-web/?page_id=15.

Jeden z možných postupov pre využitie zverejnených informácií:

1. Na webstránke Enviroportal je zverejnená mapa <http://envirozataze.enviroportal.sk/mapa> na ktorej na horizontálnej lište treba kliknúť na obec a napísať „Vysoká pri Morave“.
2. Na horizontálnej lište v záložke „Mapový obsah“ sú dve hlavné záložky „Environmentálne záťaže“ a „Doplňkové priestorové údaje“. Záložka „Doplňkové priestorové údaje“ obsahuje priečinok „Ochrana prírody“ a v tomto priečinku sú podpriečinky, medzi nimi aj napr. podpriečinok „Maloplošné chránené územia“. Prostredníctvom tejto mapy (Mapový podklad: © Úrad geodézie, kartografie a katastra SR 2000 - AG, SVM50) sa zobrazia príslušné chránené územia (Príloha č. 3).
3. Na webovom sídle ŠOP SR www.sopsr.sk je webstránka určená pre invázne druhy <http://www.sopsr.sk/invazne-web/>, na ktorej je aktuálne evidovaný výskyt inváznych druhov rastlín Slovenskej republiky. Tieto informácie sú zverejnené na interaktívnej mape Slovenska, ktorá je priebežne aktualizovaná z databázy údajov vedenej na ŠOP SR – <http://maps.sopsr.sk/mapy/invazne.php> (Príloha č. 4) je možné vyhľadávať jednotlivé invázne druhy v rámci vybraného katastrálneho územia. Každý záznam obsahuje aj bližšie údaje o lokalite výskytu, výmere, dátume záznamu. Na tejto stránke sú zverejnené aj informačné letáky http://www.sopsr.sk/invazne-web/?page_id=15 v zmysle § 14 ods. 2 zákona č. 150/2019 Z. z. s informáciami o jednotlivých inváznych druhoch rastlín, vyskytujúcich sa na území Slovenska, vrátane ich popisu, zobrazenia a informácie o spôsobe odstraňovania druhu.
4. Na interaktívnej mape <http://maps.sopsr.sk/mapy/invazne.php> (Príloha č. 4) je v komunikačnom okne potrebné vyplniť katastrálne územie a botanickej taxón, ktorý je vo forme ponukového zoznamu. Výsledkom vyhľadania je aktuálne zistený počet lokalít (jeden príklad v prílohe č. 5) a v prípade, že je v komplexnom informačnom a monitorovacom systéme ŠOP SR (KIMS) vložený príslušný záznam, tak sú sprístupnené aj detailné botanickej informácie z biomonitoringu (jeden príklad v prílohe č. 6).
5. Biomonitoring ŠOP SR: ŠOP SR zverejňuje aj údaje z biomonitoringu, <http://www.biomonitoring.sk>. Táto zverejnená informácia obsahuje aj mapové nástroje

<http://webgis.biomonitoring.sk/>. Priestorové a botanické informácie o inváznych nepôvodných druhoch sú však užívateľsky pohodlne prelinkované do čísla výskytového záznamu v komunikačnom okne interaktívnej mapy (stĺpec „Occurencerecordid“ vo výsledkoch vo vyhľadávacej tabuľke v Prílohe č. 5).

VII.

Pre každého, teda aj pre obce platí zákaz priniesť na územie Slovenskej republiky invázne nepôvodné druhy uvedené v zozname inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Slovenskej republiky (ďalej len „národný zoznam“), držať ich, rozmnožovať, prepravovať okrem ich prepravy v súvislosti s ich eradikáciou, uvádzat na trh, používať, vymieňať, nechať rozmnožovať, chovať, pestovať alebo ich uvoľniť do životného prostredia.

Na invázne nepôvodné druhy uvedené v zozname inváznych nepôvodných druhov vzbudzujúcich obavy Európskej únie podľa vykonávacích nariadení Komisie (EÚ) 2016/1141, 2017/1263 a 2019/1262 (ďalej len „zoznam Európskej únie“) sa vzťahujú zákazy podľa čl. 7 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 1143/2014.

Každý, kto vykonáva činnosť, v súvislosti s ktorou môže dôjsť k úniku inváznych nepôvodných druhov uvedených v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie do životného prostredia, alebo ich šíreniu v životnom prostredí, je povinný prijať opatrenia na zamedzenie takého úniku alebo šírenia a obec takéto činnosti vykonáva.

Každý vlastník alebo správca pozemku, teda aj každá obec je povinná za podmienok a spôsobom, ktorý predpisuje vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 450/2019 Z. z. odstraňovať zo svojho pozemku invázne nepôvodné druhy uvedené v národnom zozname alebo v zozname Európskej únie okrem druhov podľa § 3 ods. 3 a 4 zákona č. 150/2019 Z. z., a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich šíreniu; ak je pozemok v užívaní inej osoby, ako je vlastník alebo správca pozemku, tieto povinnosti má užívateľ pozemku, pričom ich obec upozorňuje na výskyt inváznych nepôvodných druhov a na ich povinnosti z toho vyplývajúce (viď. § 14 ods. 1 zákona č. 150/2019 Z. z.).

Na základe zisteného nedostatku uvedeného v Protokole o vykonaní štátneho dozoru č. 36/004/20/ID-P, č. konania: 4288/36/2020-5453/2020 zo dňa 19.02.2020, Inšpekcia listom č. 5634/36/2020-14069/2020 zo dňa 12.05.2020 oznámila obci Vysoká pri Morave podľa § 18 zákona o správnom poriadku začatie správneho konania vo veci uloženia opatrení na nápravu podľa § 9 písm. d) v nadväznosti na § 16 ods. 15 zákona č. 150/2019 Z. z. a v súlade s § 33 ods. 1 a 2 správneho poriadku dala účastníkovi konania možnosť pred vydaním rozhodnutia oboznámiť sa s podkladmi pre vydanie rozhodnutia nahliadnutím do príslušného administratívneho spisu. Spôsob nahliadnutia do administratívneho spisu bol limitovaný podmienkami mimoriadnej situácie, preto bolo potrebné telefonicky ho dohodnúť. Nahliadnutie do administratívneho spisu bolo možné v lehote do 21 pracovných dní odo dňa doručenia oznámenia o začatí správneho konania. V tejto lehote mal účastník konania tiež možnosť písomne sa vyjadriť k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia, prípadne navrhnuť ich doplnenie, resp. mohol predložiť ďalšie dôkazové materiály, ktoré by mohli objasniť zistenie skutkovej podstaty veci. Dĺžka lehoty na oboznámenie sa s podkladmi pre vydanie rozhodnutia bola stanovená na základe mimoriadnej situácie v SR. Inšpekcia súčasne účastníka konania upozornila, že ak v stanovenej lehote nepredloží vyjadrenie k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia, ani ich nedoplní, bude pri rozhodovaní v predmetnej veci vychádzať zo známych podkladov, ktoré má inšpekcia k dispozícii.

Účastník konania sa k podkladom rozhodnutia a k spôsobu ich zistenia v stanovenej lehote nevyjadril, nenavrhol ich doplnenie ani nepredložil ďalšie dôkazové materiály, ktoré by mohli objasniť zistenie skutkovej podstaty veci.

Pri určovaní opatrení na nápravu Inšpekcia spolupracuje s odborníkmi Botanického ústavu Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV, Štátnej ochrany prírody SR aj so Slovenskou botanickou spoločnosťou pri SAV. Z dôvodu obmedzenia pohybu, ktoré bolo spôsobené mimoriadnou situáciu vyhlásenou v SR v súvislosti so šírením nového koronavírusu sa údaje/odborné stanoviská na webovom sídle ŠOP SR zverejňovali primerane situáciu postupne, preto nebolo možné rozhodnúť v lehote podľa § 49 zák. č. 71/1967 Zb. (správny poriadok) v aktuálnom znení.

Pretože Inšpekcia mala všetky podklady, ktoré poskytujú dostatočný podklad na spoľahlivé posúdenie, nenariadila ústne pojednávanie.

VIII.

Bremeno likvidácie inváznych nepôvodných druhov rastlín je podľa zákona povinnosťou vlastníkov, správcov a užívateľov pozemkov. V súčasnosti však pozorujeme, že problematika inváznych druhov zaujíma širokú verejnosť a preto odporúčame v spolupráci so školami, ktorých je obec zriaďovateľom, zabezpečiť v jarných mesiacoch edukáciu o inváznych druhoch rastlín a živočíchov pre žiakov a študentov týchto škôl. V každom prípade, priaznivo môže zapôsobiť vzor štátu a samospráv pri likvidácii inváznych druhov a pri prevencii ich šírenia.

Preto Inšpekcia na základe vykonaného konania rozhodla tak, ako sa uvádzajú vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie :

Proti tomuto rozhodnutiu podľa § 53 a § 54 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov možno podať na Slovenskú inšpekcii životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia účastníkovi konania. Ak toto rozhodnutie po vyčerpaní prípustných riadnych opravných prostriedkov nadobudne právoplatnosť, jeho zákonnosť môže byť preskúmaná súdom.

Bc. Ing. Vladimír Poljak
riaditeľ

Doručuje sa :

Obec Vysoká pri Morave, Dušan Dvoran – starosta, Hlavná 196/102, 900 66 Vysoká pri Morave

Na vedomie :

(*po nadobudnutí právoplatnosti*)

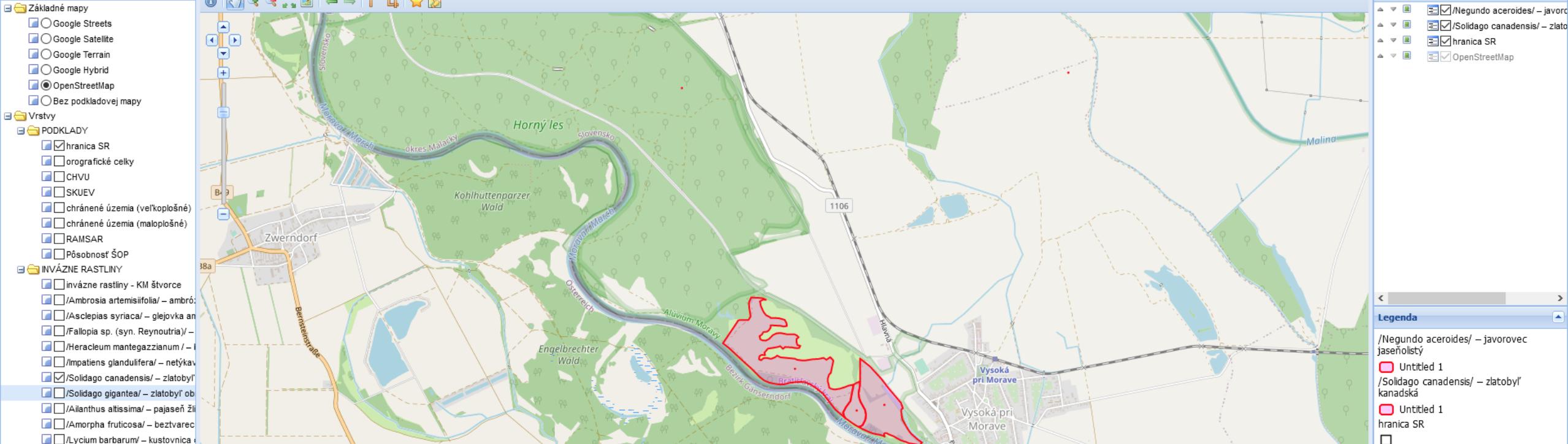
Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Sekcia ochrany prírody a tvorby krajiny, Odbor štátnej správy ochrany prírody, Námestie L. Štúra 1, 812 35 Bratislava

Mapa prioritných lokalít, kde sa majú odstraňovať invázne druhy rastlín v rámci aktivít Operačného programu Kvalita životného prostredia 2014 - 2020.

Mapový prehliadač Štátnej ochrany prírody SR

Open source mapový framework: Heron Mapping Client (MC) šírený pod licenciu GNU GPL v3

Vrstvy



Data CC-BY-SA by [OpenStreetMap](#),
ŠOP SR: Solidago canadensis,
ŠOP SR: Negundo aceroides

EPSG:900913 X: 16.862945 Y: 48.322564

Informácie

Záložky

Hľadať'

Hľadať: výskytové záznamy - invázne rastliny

Katastrálne územie: Vysoká pri Morave

Botanický taxón: Negundo aceroides

Hľadanie dokončené: 37 Výsledky

Zrušiť Hľadať

< Hľadať Výsledok >

Hľadať'

Hľadať: výskytové záznamy - invázne rastliny

Katastrálne územie: Vysoká pri Morave

Botanický taxón: Solidago canadensis

Hľadanie dokončené: 5 Výsledky

Zrušiť Hľadať

< Hľadať Výsledok >

Hľadať'

Hľadať: výskytové záznamy - invázne rastliny

Katastrálne územie: Vysoká pri Morave

Botanický taxón: Solidago gigantea

Hľadanie dokončené: 13 Výsledky

Zrušiť Hľadať

< Hľadať Výsledok >

Hľadať'

Hľadať: výskytové záznamy - invázne rastliny

Katastrálne územie: Vysoká pri Morave

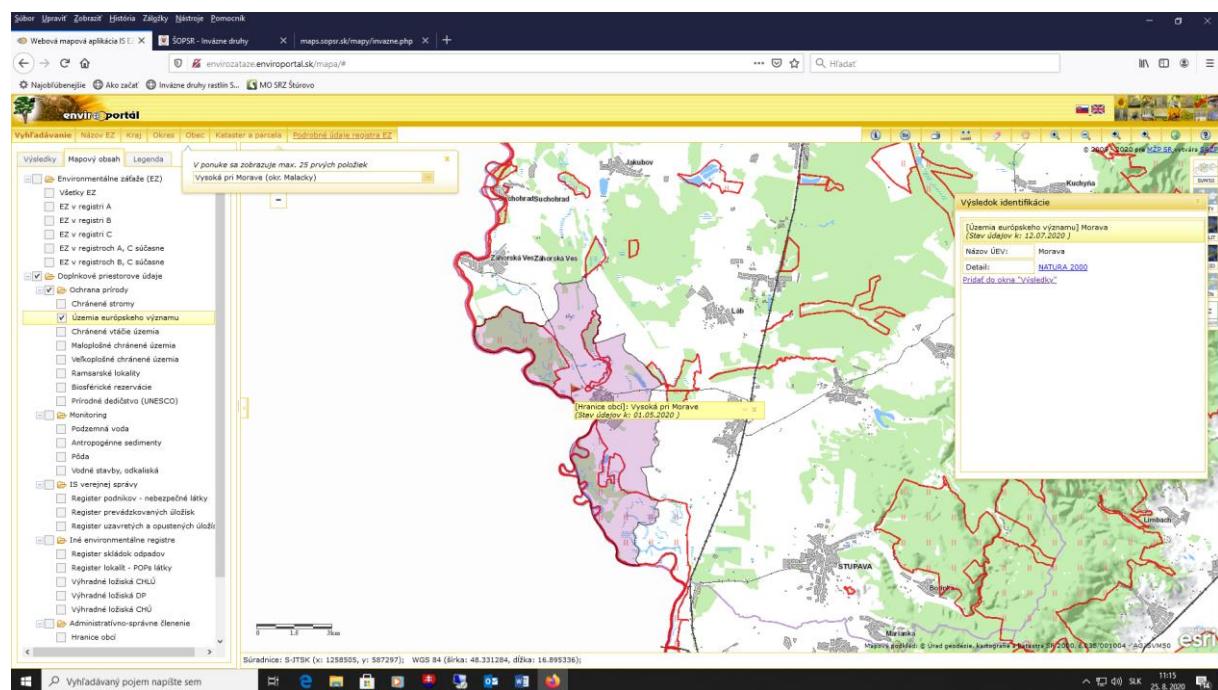
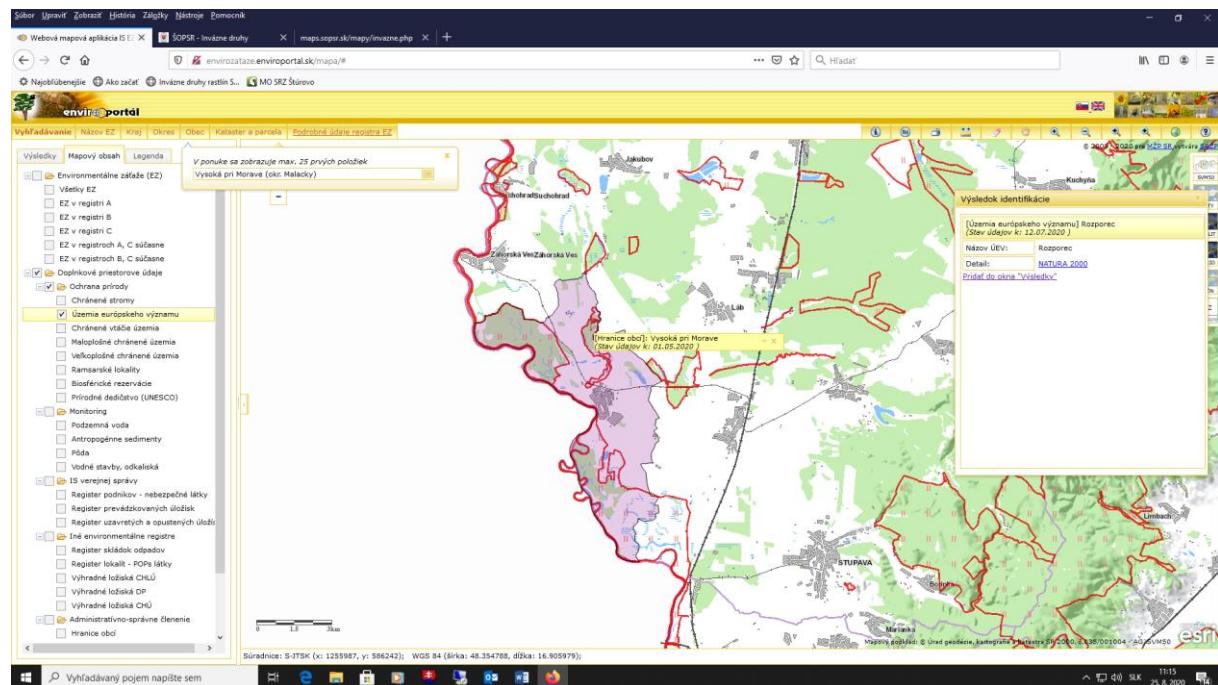
Botanický taxón: Asclepias syriaca

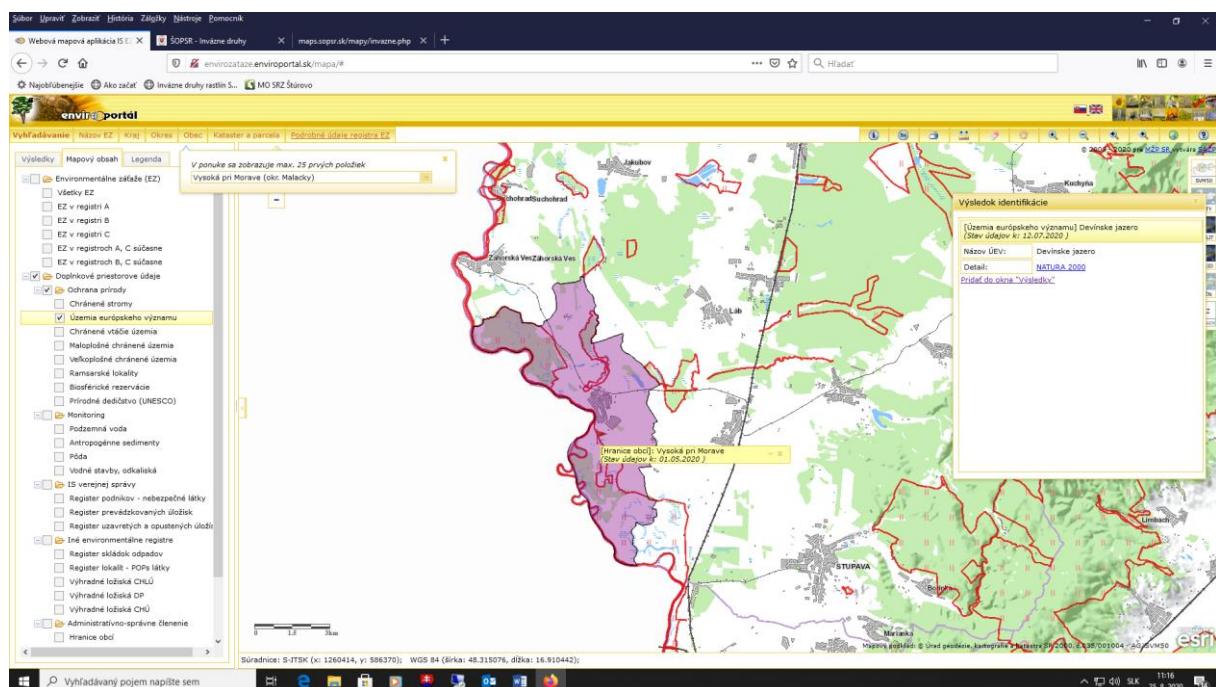
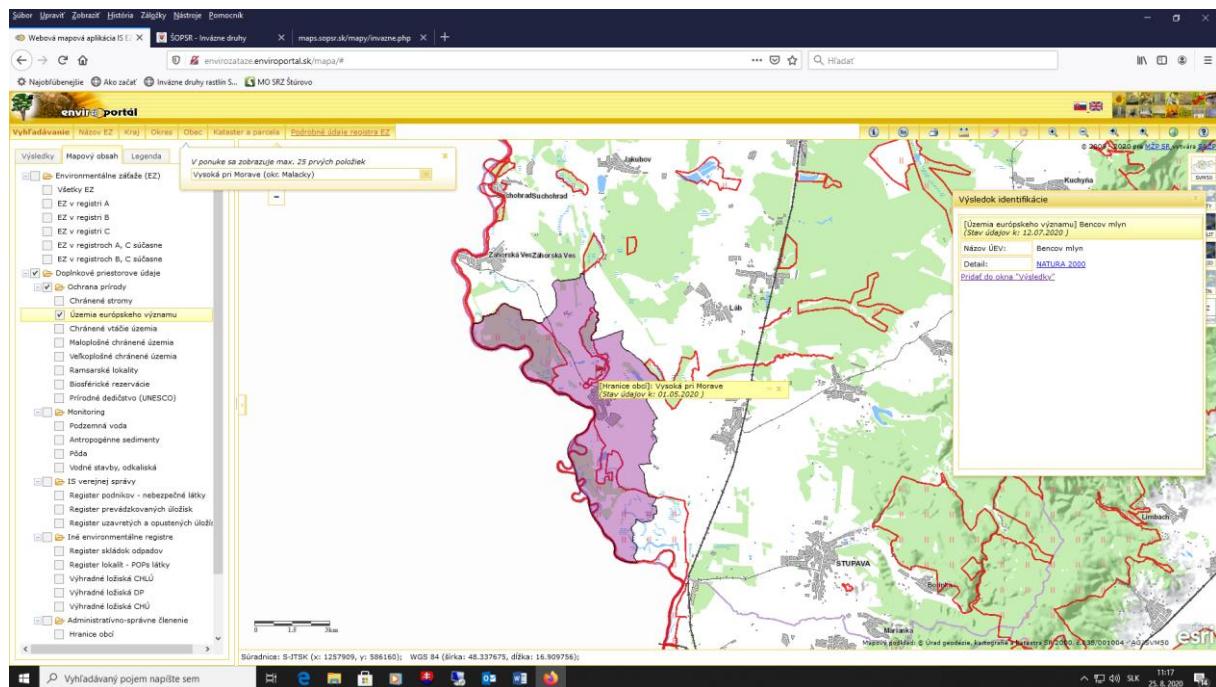
Hľadanie dokončené: 1 Výsledok

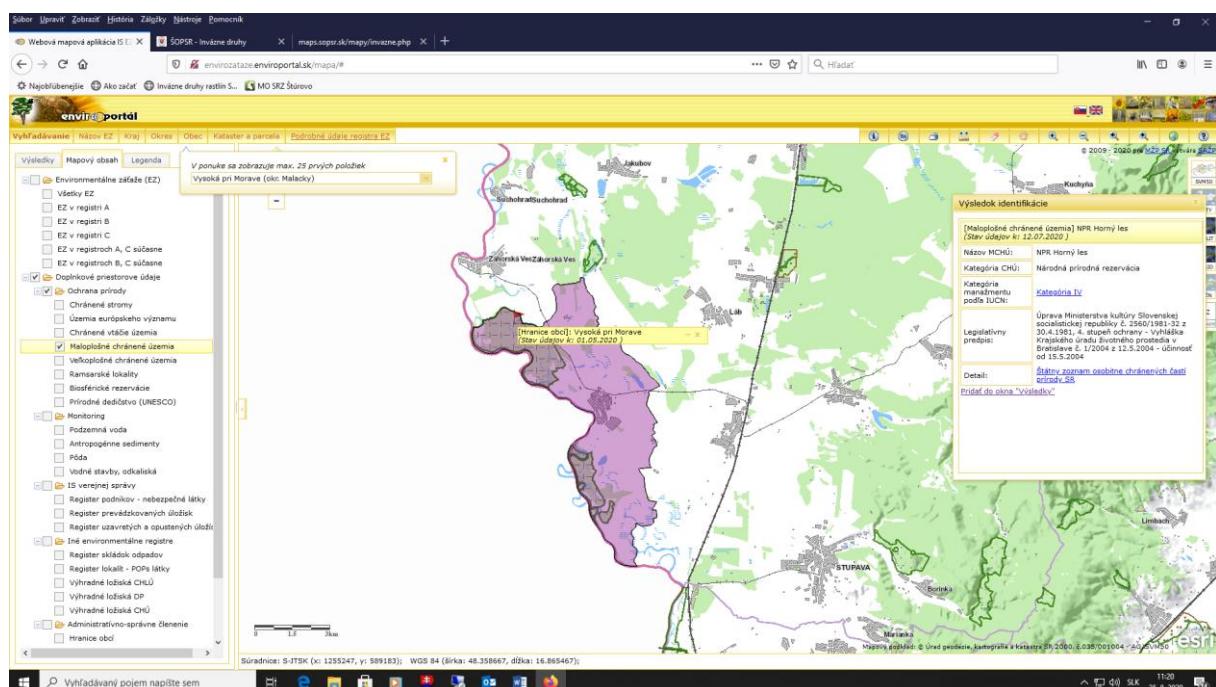
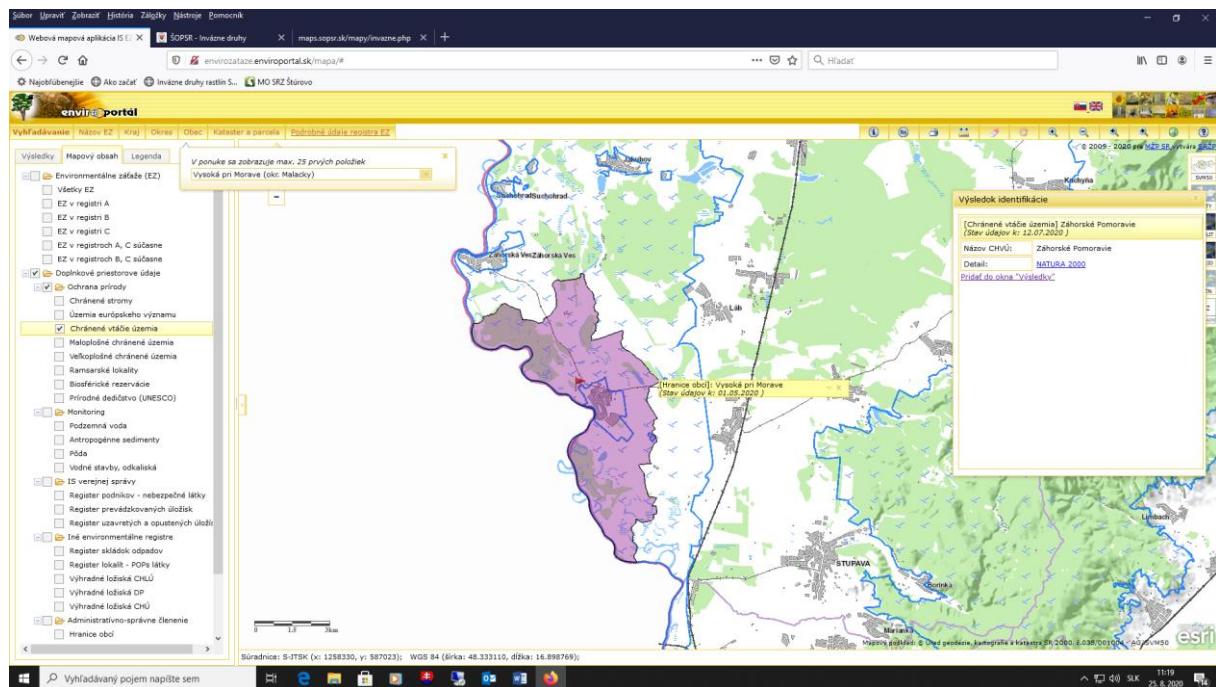
Zrušiť Hľadať

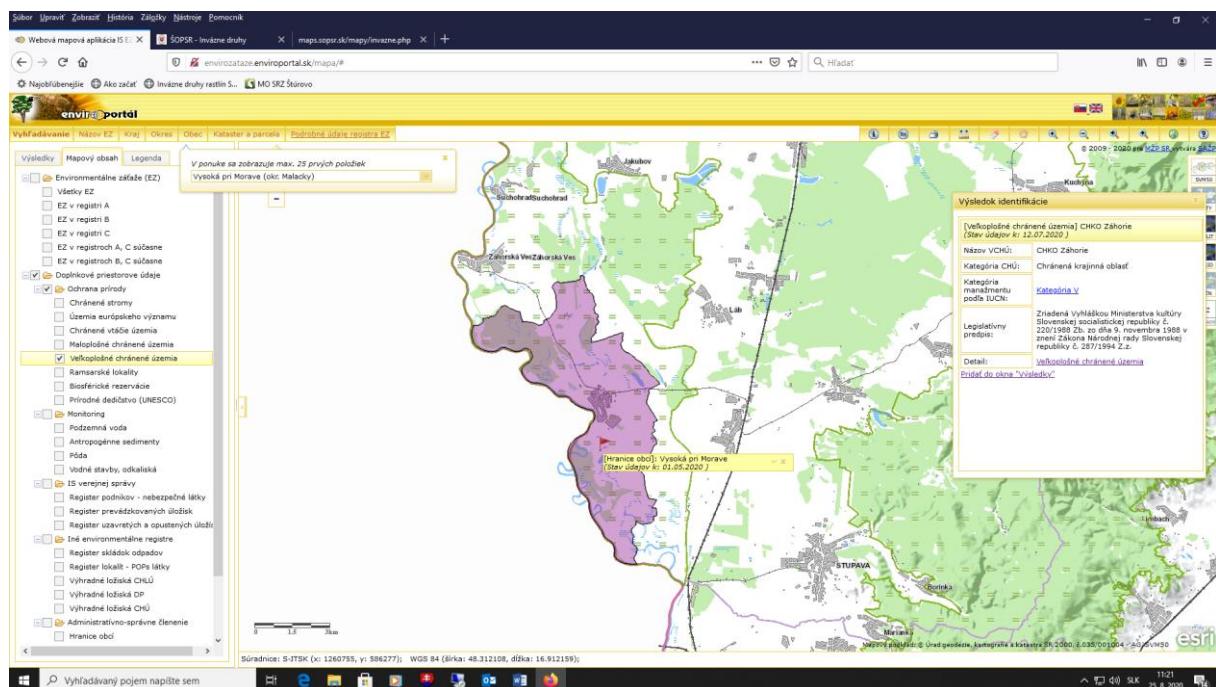
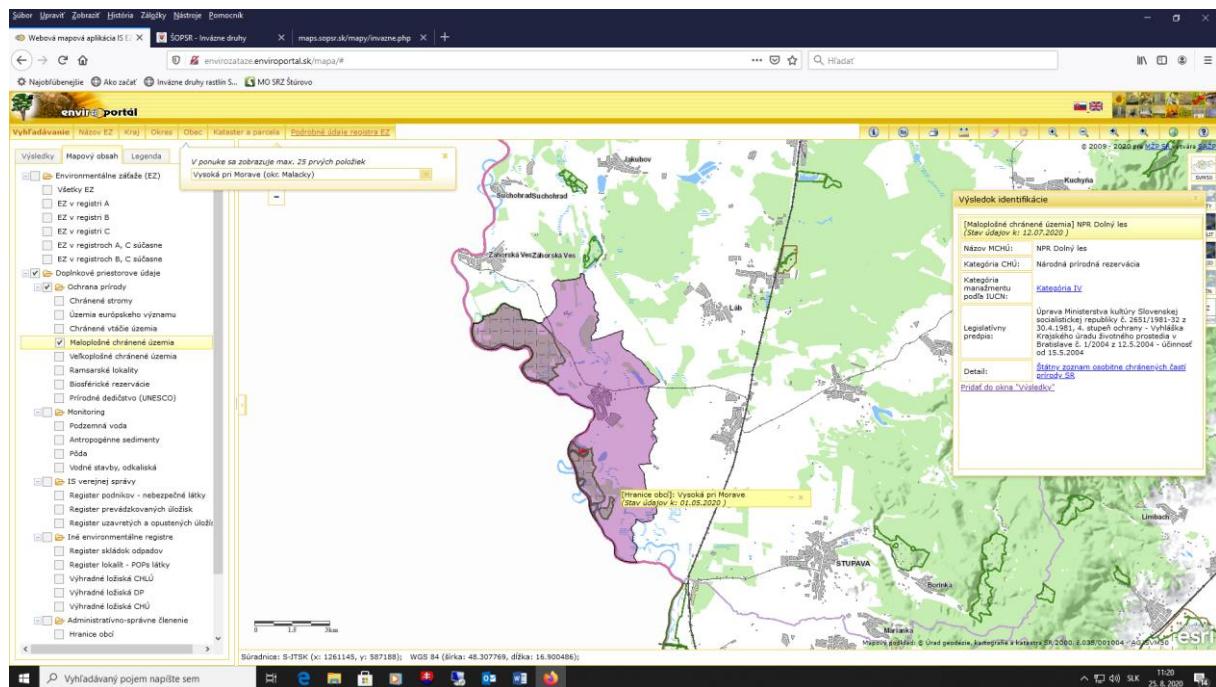
< Hľadať Výsledok >

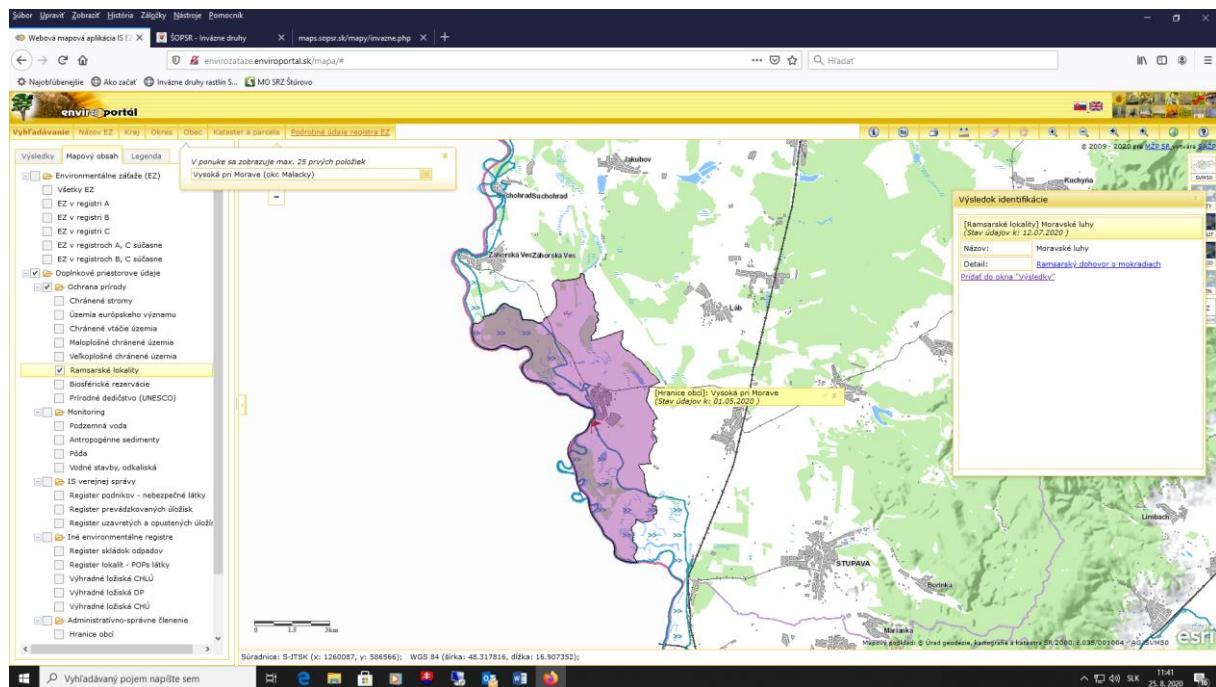
Príloha č. 3: Vysoká pri Morave













Najobľúbenejšie Ako začať Invázne druhy rastlín S... MO SRZ Štúrovo

Vrstvy

Základné mapy

- OpenStreetMap
- OpenTopoMap
- Tieňovaný reliéf
- Digitálny model reliéfu
- Bez podkladovej mapy

Základné vrstvy

- Pôsobnosť ŠOP

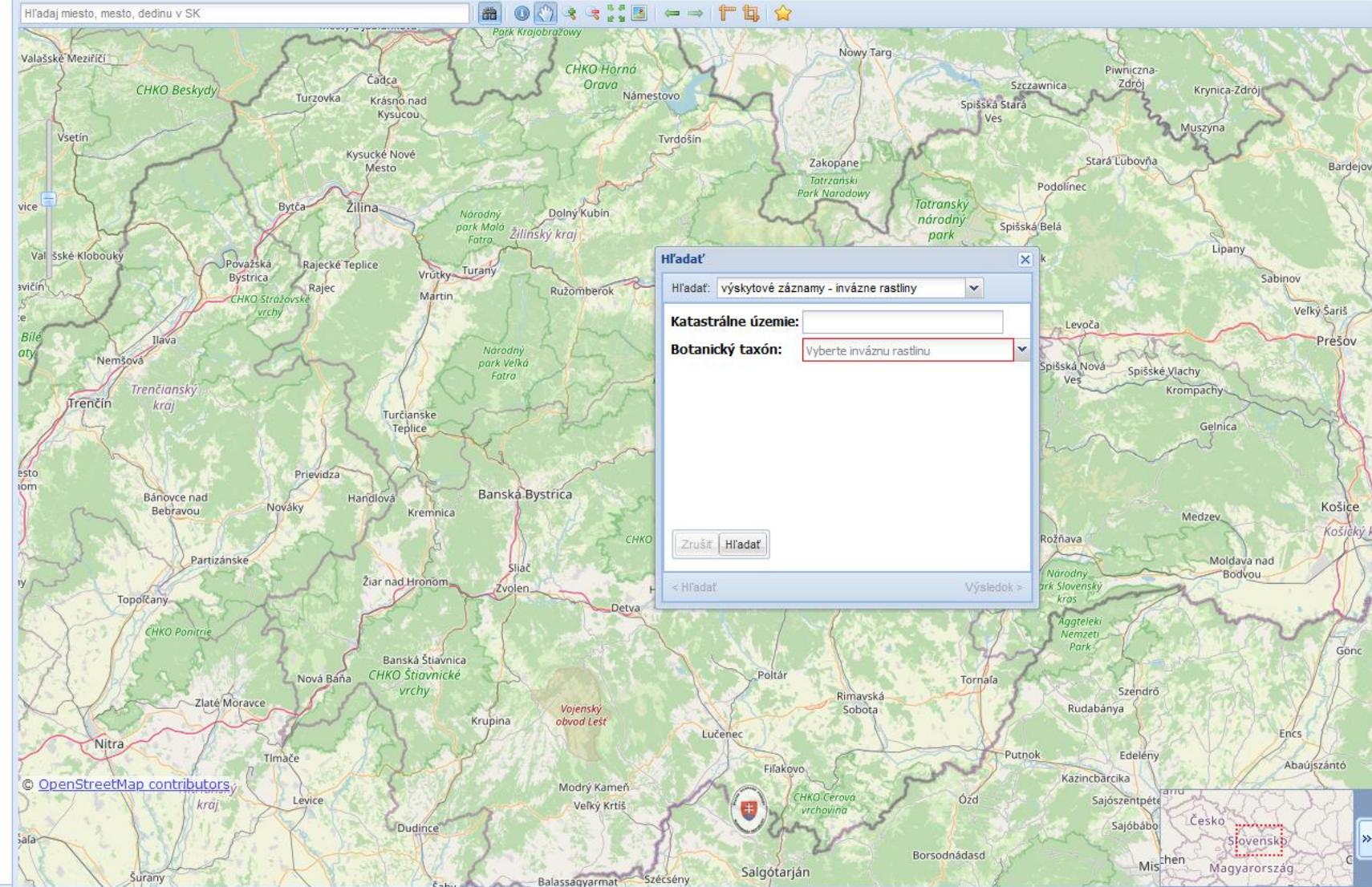
Ochrana prírody

Administratívne hranice

- Územie SR
- Okresy SR
- Katastre SR

Mapový prehliadač Štátnej ochrany prírody SR pre vás prevádzkuje [Tim Odboru správy dát a GIS](#)
Open source mapový framework: [Heron Mapping Client \(MC\)](#) šírený pod licenciou [GNU GPL v3](#)

**MAPA NIE JE POUŽITEĽNÁ
NA PRÁVNE ÚKONY**



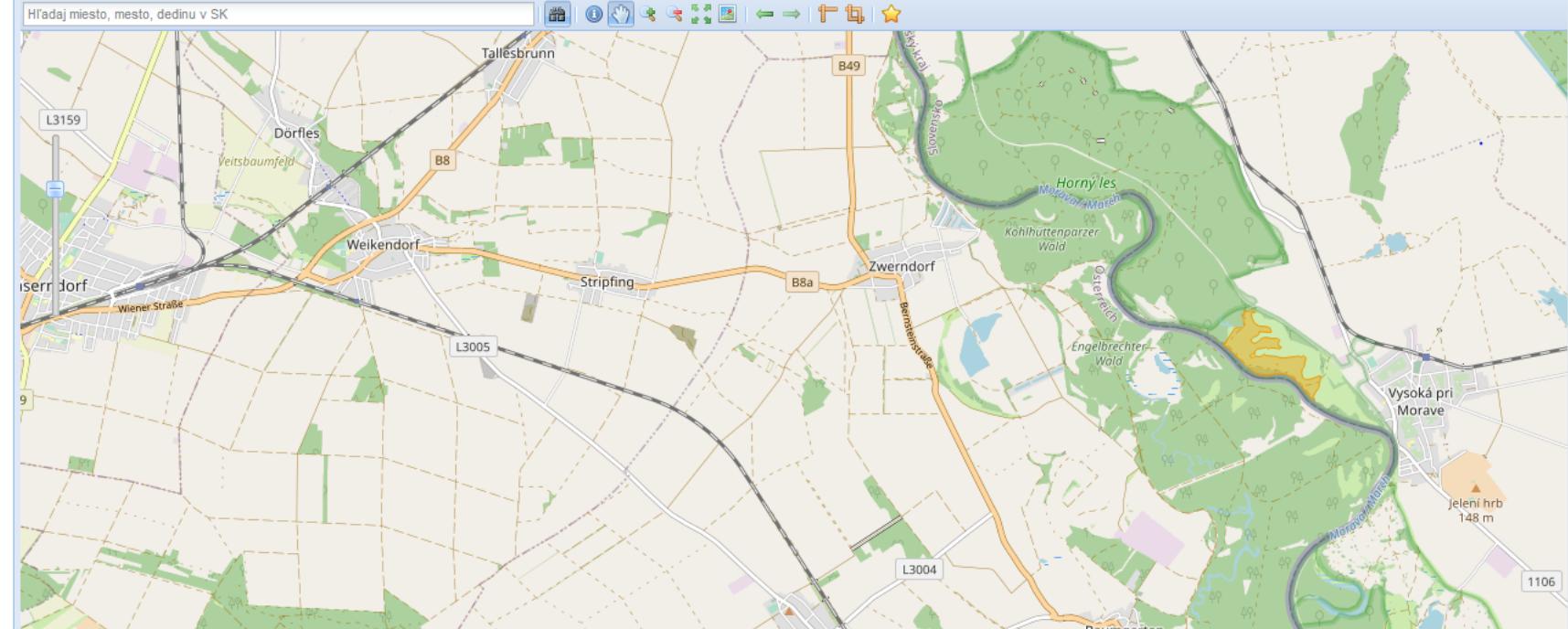


Najobľúbenejšie Ako začať Invázne druhy rastlín S... MO SRZ Štúrovo

Vrstvy

- Základné mapy
 - OpenStreetMap
 - OpenTopoMap
 - Tieňovaný reliéf
 - Digitálny model reliéfu
 - Bez podkladovej mapy
- Základné vrstvy
 - Pôsobnosť ŠOP
 - Ochrana prírody
 - Administratívne hranice
 - Územie SR
 - Okresy SR
 - Katastre SR

**MAPA NIE JE POUŽITEĽNÁ
NA PRÁVNE ÚKONY**



Aktívne vrstvy

- OpenStreetMap

Legenda

Hľadat'

Hľadat: výskytové záznamy - invázne rastliny

5 Výsledky

Occurencerecordtype	Occurencerecordid	Datasource	Creatorname	Mainobservername	Mappingdate	Taxonid	Taxonnameit	Syntaxonnameit	Geosour...	Area	Cadastral_code
invazne	1252364	ISTB	Marta Mútňanová	Martina Kosorínová	2000-09-21	94083	Solidago canadensis	Solidago canadensis	polygon	4.00	871133
botanika	69439	ISTB	Martina Kosorínová	Martina Kosorínová	1999-05-24	94083	Solidago canadensis	Solidago canadensis	polygon	16.00	871133
botanika	113073	ISTB	Martina Kosorínová	Rastislav Lasák	1998-01-01	94083	Solidago canadensis	Solidago canadensis	polygon	16.00	871133
botanika	119340	ISTB	Martina Kosorínová	I. Pišút	1995-01-01	94083	Solidago canadensis	Solidago canadensis	polygon	16.00	871133
botanika	330948	Informačný Syst...	Viera Stanová		2000-01-01	94083	Solidago canadensis	Solidago canadensis	polygon	2819...	871133

< Hľadat

Výsledok >

> ENGLISH > SLOVENSKÝ > TEXTOVÁ VERZIA

HĽADAŤ



Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky

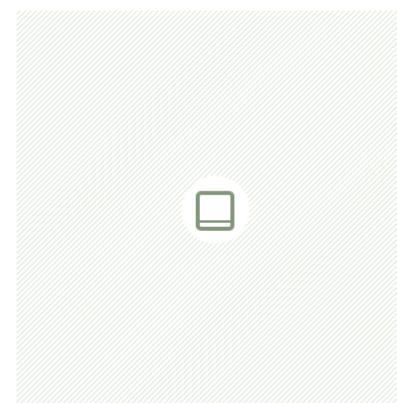
KOMPLEXNÝ INFORMAČNÝ A MONITOROVACÍ SYSTÉM

> Prihlásenie > Registrácia

★ Na stiahnutie Multimédiá Slovník Publikácie Metodiky Kontakt

Výsledky monitoringu | Pozorovania a výskytové dátá | Atlas | Chránené územia | Mapové nástroje | Žiadosti a výnimky

Úvod > Pozorovania a výskytové dátá > Botanické záznamy

zlatobyl kanadská[Viac fotografií druhu](#)**zlatobyl kanadská**

Solidago canadensis

ÚZEMIA NA MAPE [Pozorovania a výskytové dátá](#)**BIOTOP**

skalné sutiny (4300000)

DÁTUM

24.5.1999 (jar)

LOKALITA

Pod Rozporcom

HLAVNÝ MAPOVATEĽ

Kosorínová (1503) Martina

OSTATNÍ MAPOVATELIA**LITERATÚRA****ETÁŽ**

E0

PLOCHAm²**ŠKALA****ZASTÚPENIE****POZNÁMKA**

(V)

[ZOBRAZIŤ KOMPLETNÚ MULTIMEDIÁLNU GALÉRIU DRUHU](#)**LOKALITNÉ ÚDAJE**

KRAJINA

NUTS OBLAST